

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Силабус курсу
«Організація інклюзивної освіти в ЗОНЗ»

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 4; годин - 120; змістовний модуль - 2
Семестр, Рік	V семестр / 3 рік
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Прокоф'єва Любов Борисівна. Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки
Контактний телефон	097 131 12 65
E-mail:	lubaluba5@ukr.net
Робоче місце	кафедра педагогіки
Консультації	Очні консультації: 1 год., понеділок, 15.00-16.00 Онлайн-консультації: ZOOM, за попереднім узгодженням часу в групі Telegram

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом. В позааудиторний час студенти зможуть поставити питання під час консультації (понеділок, 15.00-16.00). Інші види комунікації: група в Viber, очна та онлайн консультації за розкладом

e-mail: laboratorygis@ukr.net

телефон: (0482) 68-76-93

соціальні мережі: Viber (за номером телефону)

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – підготовка майбутніх учителів до професійної діяльності у системі інклюзивної освіти.

Пререквізити курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу «Організація інклюзивної освіти в ЗОНЗ» викладається після засвоєння бакалаврами наступних дисциплін: «Педагогіка», «Історія педагогіки», «Валеологія та моніторинг здоров'я школяра», «Загальна та вікова психологія» та є підґрунтям для проходження виробничих практик.

Мета курсу - засвоєння теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад інклюзивної освіти, формувати у студентів систему цінностей інклюзивної освіти, знань та умінь у сфері організації та впровадження інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Завдання дисципліни:

- сформувані усвідомлене розуміння основних положень інклюзивної освіти;
- виробити навички командної роботи при навчанні та вихованні дітей з особливими потребами;
- забезпечити досконале володіння стратегіями взаємодії з батьками дітей з особливими потребами;
- сформувані навички диференційованого викладання та оцінювання;
- виробити усвідомлення необхідності зростання педагогічної майстерності

Очікувані результати. Здобувач повинен:

знати:

- специфіку предмета, його роль в системі спеціальної педагогіки;
- становлення та розвиток інклюзивної освіти в історії зарубіжної та вітчизняної педагогіки;

- умови психолого-педагогічного супроводу дітей з особливостями психофізичного розвитку в умовах інклюзивної школи;
- основні принципи діяльності інклюзивної школи;
- характерні особливості інклюзивного навчання;
- основні документи, які лежать в основі інклюзії;
- сутність процесів адаптації та модифікації навчального середовища, дидактичного матеріалу тощо;
- основні принципи, методи спеціальної педагогіки.

вміти:

- володіти собою, позбавлятися емоційного напруження;
- бути впевненими у собі як в учителі;
- позбавлятися страху перед дітьми з особливими освітніми потребами;
- встановлювати контакт з дітьми;
- організовувати певний освітній простір;
- реалізовувати принцип диференційованого підходу;
- упроваджувати сучасні технології навчання до роботи з дітьми, які мають вади розвитку;
- створювати атмосферу взаємної довіри, поваги, допомоги, співробітництва та співтворчості;
- підтримувати й формувати сприятливий для успішної педагогічної діяльності соціально-психологічний клімат у колективі;
- попереджати й знаходити ефективні шляхи вирішення педагогічних конфліктів.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (34 год.), лабораторних занять (22 год.), практичних занять (4 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація презентації з картами, графіками, фото та відеосюжетами); лабораторні (лабораторні роботи); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Навчальний контент

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та нормативно-правові засади інклюзивної освіти

Тема 1. Загальні питання інклюзивної освіти.

Тема 2. Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства.

Тема 3. Історія розвитку інклюзивної освіти в Україні та світі та модернізація освітньої галузі.

Тема 4. Особливі освітні потреби: визначення, класифікація.

Тема 5. Оцінка особливих освітніх потреб дитини у контексті соціально-інклюзивної моделі в освіті.

Змістовий модуль 2. Інклюзивна педагогіка

Тема 6. Становлення і розвиток інклюзивної педагогіки як галузі педагогічного знання.

Тема 7. Особливості організації корекційно-розвивального середовища, його зміст, структура і роль у формуванні особистості дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку.

Тема 8. Роль батьків у інклюзивному процесі.

Тема 7. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.

Тема 8. Оцінювання навчальних досягнень дітей із особливостями психофізичного розвитку.

Тема 9. Індивідуальний навчальний план та його складові.

Тема 10. Психолого-педагогічне оцінювання учнів з особливими освітніми потребами.

Тема 11. Диференційоване викладання як засіб задоволення навчальних потреб усіх учнів.

Тема 12. Розвиток міжособистісних стосунків в учнівському колективі.

Тема 13. Співробітництво та основні принципи командного підходу. Місце педагога у структурі професійного співробітництва в інклюзивному навчальному закладі.

Тема 14. Корекційно-педагогічний супровід дітей з порушеннями психофізичного розвитку в умовах інклюзивного процесу в загальноосвітньому навчальному

Тема 15. Модель спеціального педагога інклюзивного закладу освіти.

Рекомендована література

1. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство: [навч.-метод. посіб.] / Л.Ю. Байда, О.В. Красюкова-Еннс, С.Ю. Буров та ін. / За заг. ред. Л.Ю.Байди, О.В. Красюкової-Еннс. – К., 2012. – 216 с.
2. Данілявічуте Є.А. Закономірності виникнення, сутність та місце інклюзії у єдиній системі освіти в Україні // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – №1 (65). – 2013. – С. 2-8.
3. Єфімова С.М. Лідерство та інклюзивна освіта: [навч.-метод. посіб.] / С.М. Єфімова, С.В. Королук / За заг. ред. А.А. Колупаєвої. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди»», 2011. – 164 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
4. Исаев Д.Н. Умственная отсталость у детей и подростков.Руководство / Д.Н.Исаев. – СПб.: Речь, 2003. –2003. –391 с.
5. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: [практ. посіб.] / [Тім Лорман, Джоан Демплер, Девід Харві]; пер. з англ. – К.: СПД-ФОПарашин І.С., 2010. – 296 с.
6. Концепція «Нова українська школа»
<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed>
7. Колупаєва А.А. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: [навч.-метод. посіб.] / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко. – К.: «АТОПОЛ», 2010. – 96 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
8. Колупаєва А.А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: [навч.-метод. посіб.] / А.А. Колупаєва, Л.О. Савчук. – К.:Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. – 273 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
9. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», 2009. – 272 с. – (Серія Інклюзивна освіта»).
10. Колупаєва А.А. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі: [навч.-метод. посіб.] / А.А. Колупаєва, Е.А. Данілявічуте, С.В. Литовченко. – К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 197 с. – Серія «Інклюзивна освіта»).
11. Коррекционная помощь детям раннего возраста с органическим поражением центральной нервной системы в группах кратковременного пребывания: Методическое пособие / Под ред. Е.А.Стребелевой. –2-е изд. – М.: Экзамен, 2004. –128 с.
12. Лорман Т. Сім стовпів інклюзивної освіти. Як перейти від запитання «Чому?» до запитання «Як?» // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – №3 (57). – 2010. – С. 3-11.
13. Мартинчук О.В. Діти з особливими освітніми потребами / Дитина. Програма навчання і виховання дітей дошкільного віку від двох до семи років / Наук. кер. програмою: О.В. Проскура, Л.П. Кочина, В.У. Кузьменко, Н.В. Кудикіна. / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 3-є вид., доопр. та доп. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – С. 94-99, 162-165, 239-243, 399-406.
14. Мартинчук О.В. Діти з особливими освітніми потребами / О.В. Мартинчук, В.М. Вертугіна // Методичні рекомендації до Програми виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» / наук. кер. проекту: В.О. Огнев'юк; наук. ред. Н.В. Кудикіна, В.У. Кузьменко; авт. кол. Е.В. Белкіна, Н.І. Богданець-Білоskalенко, О.Л. Богініч, З.Н. Борисова, М.С. Вашуленко та [ін.] / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 3-є вид., доопр. та доп. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – С. 291-307.
15. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: [навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта»] / Олена Валеріївна Мартинчук. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 288 с.
16. Матвеева М.П., Миронова С.П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку. Навчально-методичний посібник. -Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський

державний університет, 2005. –164 с.

17. Миронова С.П. Олігофренопедагогіка. Компактний навчальний курс: навчальний посібник / С.П.Миронова. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет: редакційно-видавничий відділ, 2008. – 204 с.

18. Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту: монографія / С.П.Миронова. – Кам'янець-Подільський: Абетка –НОВА, 2007. –304 с.

19. Основи інклюзивної освіти: [навч.-метод. посіб.] / За заг. ред. А.А. Колупаєвої. – К.: «А.С.К.», 2012. – 307 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).

20. Психолого –педагогічні основи корекційної роботи в спеціальній школі. Хрестоматія. Навчальний посібник / За ред. С.П.Миронової. -Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. –220с.

21. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: [навч.-метод. посіб. у 9 книгах] / За заг. ред. Колупаєвої А.А. – К., ТОВ ВПЦ «Літопис-ХХ», 2010. – (Серія «Інклюзивна освіта»).

22. Сак Т. Контроль та оцінювання соціальної компетентності учнів з особливостями психофізичного розвитку в інклюзивному класі // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – №4 (58). – 2010. – С. 8-11.

23. Саламанская декларация. Рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями, приняты Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. Саламанка. Испания, 7-10 июня 1994. – К., 2000. – 21 с.

24. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручник. – Частина 2. Навчання і виховання дітей. –К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2009. –224 с.

25. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручник. –Частина 1. Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). –К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2007. – 238 с.

26. Синьов В.М. Психологія розумово відсталої дитини: Підручник / В.М.Синьов, М.П.Матвєєва, О.П.Хохліна. –К.: Знання, 2008. –359 с

27. Синьов В.М. Розумова відсталість як педагогічна проблема. Навчальний посібник / В.М.Синьов. –К.: ДІА, 2007. –120 с.

28. Шпек О. Люди с умственной отсталостью: Обучение и воспитание: [пер. с нем. А.П.Голубева; Науч. ред. рус. текста Н.М.Назарова]. –М.: Академия, 2003. –432 с.

Політика оцінювання

● Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

● Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

● Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Поточний контроль															Модульний контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	25	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... T15 – теми змістових модулів.